

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Davamızda uygulanması gereken 506 sayılı Yasa'nın 111. maddesi Anayasa'nın 2., 5. ve 60. maddelerine aykırı bulunduğundan iptali gerekmektedir. Zira iptali talep edilen 506 sayılı Yasa'nın 111. maddesinin birinci fıkrasında *"Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek işgöremezlik ödeneği veya sürekli işgöremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre, Kurumca, yarısına kadar eksiltilebilir"* denmekte, ikinci fıkrasında ise hangi hâllerin bağışlanmaz kusur olarak nazara alınması gerektiği belirtilmektedir.

Davaya konu olan olayda, davacının işyerinde çalışmakta iken 14.11.2000 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu yaralandığı ve Kurumca kendisine 195.402.728 TL masraf yapıldığı, 1.243.884.118 TL geçici işgöremezlik ödeneği verildiği ve Kurumun bunun tahsili için işveren hakkında Mahkememizde açılan E. 2002/248 sayılı dosyada yapılan yargılama sonunda davacının % 40 oranında kusurlu bulunduğu ve Kurum zararının davalı işverenden kusuru oranında tahsiline karar verildiği ve kesinleştiği anlaşılmaktadır. Davalı Kurum davacıdan bu olay nedeni ile kendisine yapılan yardımların 111. maddeye göre % 50 sini talep etmektedir. Bu husus Anayasa'nın öncelikle 2. maddesinde belirtilen "sosyal devlet" ilkesine aykırıdır. Sosyal devlet, çalışan sigortalı kişiden iş kazaları için prim tahsil etmektedir. Bu primlerin gayesi, ilerde doğabilecek bu tür kazalara karşı işçiyi korumak ve onun sağlığına kavuşması için gerekli önlemleri almak ve yatırımları yapmaktır. Buna rağmen işçiden kazaya uğradıktan sonra, "senin bağışlanmaz kusurun var, ben senden ödediğim gelirlerin bir kısmını alırım" demek, sosyal devlet ilkesine aykırıdır. Bu nedenle maddenin iptali gerekmektedir.

Hüküm, Anayasa'nın 5. maddesine de aykırı bulunmaktadır. Zira bu madde Devlete kişilerin temel hak ve hürriyetlerinin sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırma insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli koşulları hazırlama görevini vermiştir. Çalışan işçinin geçirdiği kaza sonrası bağışlanmaz kusuru var diye gelirlerinin bir kısmını geri almak Anayasa'nın bu maddesine de aykırılık teşkil etmektedir.

Bu madde hükmü Anayasa'nın 60. maddesine de aykırıdır. Zira bu maddede herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu belirlenmiştir. Sosyal güvenlik hakkı, Devlet tarafından bu maddede koruma altına alınmıştır. Bu haliyle bağışlanmaz kusuru var diye kişinin sosyal güvenlik hakkını kısıtlanması açıkça 60. maddeye aykırılık teşkil etmektedir.

Tüm bu gerekçeler yanında 506 sayılı Yasa'nın 111. maddesinin iptalini gerektiren esas neden yine 506 sayılı Yasa'nın 110. maddesindeki, *"Suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan sigortalıya sürekli işgöremezlik geliri verilmemesi"* hükmünün Anayasa Mahkemesinin 10.12.1991 tarihli, E. 1991/23, K. 1991/47 sayılı kararı ile iptal edilmiş bulunmasıdır.

Yine Anayasa Mahkemesi 25.10.1994 tarih, E.1994/73, K.1994/75 sayılı kararında da 506 sayılı Yasa'nın 110. maddesindeki *"Suç sayılan taksirli bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan sigortalıya geçici işgöremezlik ödeneğinin verilmemesi"* hükmünü Anayasa'nın belirtilen maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir.

Esas Sayısı : 2004/101
Karar Sayısı: 2008/170

Son olarak da yine Anayasa Mahkemesi 11.7.1995 tarih, E. 1995/37, K.1995/31 sayılı kararı ile aynı maddedeki "hastalanan sigortalıya geçici işgöremezlik ödeneği verilemeyeceğine" dair hükmü iptal etmiştir.

Görülüyor ki Anayasa Mahkemesi taksirli de olsa kusuru ile kazaya uğrayan sigortalıya geçici işgöremezlik ödeneği, sürekli işgöremezlik ödeneği ve hastalanan sigortalıya geçici işgöremezlik ödeneği verilmemesi yönündeki hükümleri iptal etmiş bulunduğuna göre, bağışlanmaz kusura yüzünden sigortalıya bağlanan gelirler ile geçici işgöremezlik ödeneklerinin talep edilmesi yönündeki bu hükmün de iptalini gerektirmektedir. Zira daha ağır şartlara ve kusuru dayanan hükümlerin Anayasa'ya aykırı bulunmuş olması, daha hafif olan 506 sayılı Yasa'nın 111. maddesindeki, bağışlanmaz kusura dayanan bu hükmün de iptalini gerektirmektedir.""